

Борисова Тетяна Миколаївна

Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Контактна інформація:

Службова адреса: 36003, м. Полтава,
вул. Остроградського 2, ПНПУ імені В.Г. Короленка, кафедра професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності

Службовий телефон: 0532-56-31-58

e-mail: borisova@gsuite.pnpu.edu.ua

Трудова і професійна діяльність

У 2000 р. закінчила Полтавський державний педагогічний університет та здобула кваліфікацію магістр педагогічної освіти, викладач технічних дисциплін за спеціальністю педагогіка і методика середньої освіти, трудове навчання.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук на тему «Ергономічна підготовка майбутніх учителів трудового навчання у процесі навчально-трудової діяльності» захистила у 2009 році на засіданні спеціалізованої вченої ради К 79.053.02 у Чернігівському державному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України Сидоренко Віктор Костянтинович за спеціальністю: 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання.

У 1998 році розпочала свою трудову діяльність на посаді керівника гуртка Полтавського навчально-дослідного центру учнівської молоді.

З 2000 р працювала на посаді асистента кафедри теорії та методики трудового та професійного навчання Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

У період з 2003 по 2007 рр. навчалася у аспірантурі Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

З 2009 року переведена на посаду доцента цієї ж кафедри (нині кафедра професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності), де працює і до сьогодні.

У 2011 році присвоєно звання доцента кафедри основ виробництва та дизайну.

За період роботи в університеті доц. Борисова Т.М. була нагороджена Грамотою управління освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2003 р.); Грамотою Головного управління освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2009 р.); Грамотою Головного

управління освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2011 р.); Почесною грамотою Полтавської обласної державної адміністрації (2012 р.); Грамотою Головного управління освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2012 р.); Грамотою Управління культури Полтавської обласної державної адміністрації (2015 р.); Почесною грамотою Виконавчого комітету Полтавської міської ради (2016 р.); Грамотою Департаменту культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації за вагомий особистий внесок у справу підготовки висококваліфікованих фахівців, формування національної свідомості молодого покоління та у зв'язку з 40-річчям від дня створення факультету технологій та дизайну (2018 р.); ювілейною медаллю за особистий вагомий внесок у розбудову університету до 105-річчя Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2019 р.); Подякою Полтавської обласної ради за сумлінне виконання обов'язків та професійні досягнення, пов'язані з реалізацією державної політики у сфері освіти і науки, високий професіоналізм, ініціативу та наполегливість (2021 р.); Подякою МОН України за багаторічну сумлінну працю, вагомий особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів та плідну науково-педагогічну діяльність (2023 р.).

Навчальна і методична робота

Борисова Тетяна Миколаївна викладає дисципліни «Технічна естетика та ергономіка», «Історія дизайну одягу», «Конструювання швейних виробів», «Технологія швейних виробів», «Моделювання виробів легкої промисловості».

Опубліковані методичні рекомендації:

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з професійної підготовки для здобувачів освітнього ступеня бакалавр спеціальності 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. 28 с.

Методичні рекомендації до виконання самостійної та індивідуальної роботи з навчальної дисципліни «Моделювання та художнє оздоблення швейних виробів» для здобувачів освітнього ступеня бакалавр спеціальності 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості). Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. 62 с.

Методичні рекомендації та завдання до виконання лабораторних робіт з навчальної дисципліни «Спеціальна технологія легкої промисловості» для здобувачів освітнього ступеня магістр спеціальності 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості). Полтава : ПНПУ, 2020. 44 с.

Підвищення кваліфікації та стажування

У 2020 р. Борисова Тетяна Миколаївна пройшла післядипломне міжнародне стажування в Університеті Суспільних наук (UNS) у м. Лодзь у співпраці з Фундацією Central European Academy Studies and Certifications (CEASC).

Успішно виконала програму дистанційного курсу «Технології дистанційного курсу» обсягом 72 год. (Харків, 2018 р.).

Пройшла навчання за Сертифікатною освітньою програмою «Медіаграмотність для освітян» обсягом 60 год. (Україна, 2021 р.).

Засвоєна освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти «ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ GOOGLE ДЛЯ ОСВІТИ» (базовий рівень – 30 год., середній рівень – 15 год., Україна, 2022 р.).

Стала учасницею серії вебінарів «Наукові зустрічі» від Ради молодих учених НАПН України спільно з науковими установами НАПН України, Центром неперервної освіти, Кафедрою ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття» при ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України (10,5 год., Україна, 2022 р.).

Пройшла Міжнародне підвищення кваліфікації (вебінар) на тему: «Академічна доброчесність при підготовці магістрів та здобувачів доктора філософії (phd) в країнах європейського союзу та Україні» від Науково-дослідного Інституту Люблінського науково-технологічного парку та IESF Міжнародної фундації науковців та освітян (45 год., Польща, 2022 р.).

Пройшла підвищення кваліфікації за програмою Всеукраїнського науково-практичного семінару «Впровадження сучасних та виробничих технологій у професійній освіті України» (3 год., Україна, 2023 р.).

Закінчила ІТ-курс для викладачів від GlobalLogic Education (18 год., Україна, 2023 р.).

Пройшла навчання:

- за програмою підвищення кваліфікації Тартуського університету «Обмін практиками розробки політики багатомовної освіти ЄС в Україні» обсягом 26 год. (Естонія, 2023 р.).

- за програмою підвищення кваліфікації Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка «Імплементція інноваційних підходів до викладання у вищій школі в контексті сучасних викликів» (проект ERASMUS+KA2 «Центри сертифікації викладачів: Інноваційні підходи до досконалості викладання») обсягом 180 год. (Україна, 2023 р.).

- на онлайн-курсі «Тенденції педагогічної освіти (нові підходи, інтернаціоналізація)» в рамках проєкту «Зміцнення потенціалу педагогічних

вищих навчальних закладів України за підтримки Чеської агенції розвитку на базі Університету Масарика (Чехія, 2023 р.).

Наукова робота

Науковий пошук Т. М. Борисової спрямований на вирішення питань організації навчального процесу з урахуванням ергономічних вимог, дослідження умов раціональної передачі інформації вчителями і продуктивного засвоєння учнями знань, формування вмінь і навичок, достатність інформаційних, зорових і слухових зв'язків між вчителем та учнями, поєднання колективного навчання і виховання з індивідуальним підходом за оптимальної взаємодії суб'єктів навчального процесу, автоматизація і комп'ютеризація педагогічного процесу, зниження витрат енергії і часу в процесі педагогічної діяльності вчителя і навчальної діяльності учня, а також підвищення рівня педагогічної діяльності й продуктивності навчально-виробничого процесу в навчальних майстернях під час вивчення спеціальних предметів у професійно-технічних навчальних закладах. Борисова Т.М. працює у складі наукової групи науково-дослідної роботи кафедри за темою «Перспективи модернізації фахової підготовки майбутніх викладачів професійної освіти».

Доц. Борисова Т.М. неодноразово була керівником наукових робіт студентів, що займали призові місця у I турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт студентів.

Авторка 80 публікацій, із них 62 наукового, 17 навчально-методичного характеру, у тому числі монографія «Ергономічна підготовка майбутніх викладачів закладів професійної освіти», 3 статті у наукометричних виданнях, 31 – фахових виданнях.

Борисова Т.М. співавтор авторського свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір № 94383 від 03.12.19 р. Сертифікатна освітня програма «Тематичне дизайн-проекування інтер'єру».

Борисова Т.М. є керівником студентської наукової групи за проблемою «Ергономічні основи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах».

Під керівництвом Тетяни Борисової було захищено 3 кандидатські дисертації: захист дисертації ОРЛОВОЇ Наталія Станіславівни на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук відбувся 26 березня 2021 року на засіданні спеціалізованої вченої ради К 44.053.02 у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Тема дисертації: «Методика навчання художнього проектування одягу майбутніх учителів технологій», яка отримала диплом кандидата наук ДК № 061472.

ОГУЙ Світлана Володимирівна одержала диплом доктора філософії за номером ДР № 004091 за результатами проведення разового захисту дисертації

за темою: «Формування організаційно-методичної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування у процесі професійної підготовки» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» у спеціалізованій вченій раді ДФ 44.053.015 18 січня 2022 року.

СВИРИДЮК Наталія Олександрівна одержала диплом доктора філософії за номером Н24 № 000778 (09.02.2024 р.) за результатами проведення разового захисту дисертації за темою: «Підготовка майбутніх учителів технологій до застосування етнодизайну у професійній діяльності» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» у спеціалізованій вченій раді ДФ 44.053.042 23 січня 2024 року.

Список основних публікацій за останні 5 років

Монографії

1. Борисова Т.М. «Ергономічна підготовка майбутніх викладачів закладів професійної освіти». Полтава : ПП «Астрая», 2020. 230 с.
2. Тетяна Борисова. Історія та перспективи розвитку шкільного одягу. *Полтавська школа етнодизайну : кол. монографія* / за заг. ред. Титаренко В.П. Полтава : Вид.-во «Астрая», 2020. С. 162-173.

Наукометричні видання включені до баз даних SCOPUS, WEB OF SCIENCE

1. Olha Tytarenko, Yuliia Sribna, Tetiana Borysova, Valerii Tytarenko, Valentyna Tytarenko. Yevhen Kulyk, Andrii Tsyna. METHODOLOGICAL ASPECT OF USING DISTANCE LEARNING PLATFORMS IN THE EDUCATIONAL AND RESEARCH ACTIVITIES OF FUTURE HIGHER EDUCATION STUDENTS. *Cadernos de Educação, Tecnologia e Sociedade*. V.16, № 2 (2023). P.372-385. (Web of Science) ISSN: 2316-9907 DOI: <https://doi.org/10.14571/brajets.v16.n2.372-385>
2. Anatolii Brovchenko & Olha Krykun & **Tetyana Borisova** & Andrii Korkushko & Volodymyr Tymenko. Transforming Design Education in Ukraine: Insights from Global Best Practices. [Трансформація дизайн-освіти в Україні: аналіз Global Best Практики]. *Journal of Curriculum and Teaching*. Vol. 12, No. 5; Special Issue, 2023. Published by Sciedu Press. <http://jct.sciedupress.com> DOI: <https://doi.org/10.5430/jct.v12n5p1>

Статті у фахових виданнях категорії Б (Index Copernicus)

1. Борисова Т.М. Проблеми реалізації технологій ергодизайну в закладах освіти/ *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки* : зб. наук. пр. Вип.3. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 213-221.
2. Борисова Т.М., Орлова Н.С Дослідження особливостей художнього проектування навчального середовища під час вивчення основ ергодизайну. *Журнал «Вища школа»*. № 12. Київ : Видавництво «Знання», 2019. С. 92-103.

3. Борисова Т. Інноваційні підходи до реалізації технологій ергодизайну в закладах освіти. *Витоки педагогічної майстерності: журнал. Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Випуск 24. Серія «Педагогічні науки».* 2019. С. 9-14.
4. Борисова Т.М., Орлова Н.С. Моделювання одягу на основі історичного костюма засобами «перевернутого навчання» *Науковий журнал «Молодий вчений».* № 12.1 (88.1) грудень 2020 р. С. 1-5.
5. Борисова Т.М., Титаренко В.П. Методологія ергодизайнерської підготовки майбутніх педагогів. *Вища школа: науково-практичне видання.* № 6/(191). 2020. С.7-18.
6. Борисова Т.М. Перспективи використання технологій педагогічного ергодизайну при формуванні soft skills Українська професійна освіта: науковий журнал. Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2021. Вип. 9-10. С. 151-160. ISSN (print) 2519-8254, ISSN (online) 2616-6747
7. Борисова Т.М., Глущенко Д.Ю. Технологія індивідуалізованого навчання майбутніх учителів трудового навчання розробки лекал швейних виробів нетипових конструкцій. *Трудова підготовка в рідній школі : науково-методичний журнал.* Вип. 3-4(156), 2022. С. 41-47.
8. Борисова Т.М. Дослідження європейського історичного костюму в процесі професійної підготовки майбутніх перукарів *Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина».* 2023. № 12 (30). С. 110–120. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-110-120](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-110-120)
URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/5906/5939>
9. Борисова Т.М. Розвиток професійного потенціалу майбутніх фахівців сфери послуг засобами ергодизайну. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки».* 2023. № 9 (23). С. 285–296. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-285-296](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-285-296) URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5607/5638>
10. Борисова Т.М. Методика навчання учнів основам формування власного модного стилю як складової самообслуговування. *«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:* журнал. 2023. № 11(17) 2023. С. 520-533.
11. Усенко О. А., Борисова Т. М. [Залучення студентів технічних та дизайнерських спеціальностей до спільної дизайн-ергономічної експертизи творчих технічних проєктів] {Involvement of technical and design students in the joint design and ergonomic expertise of creative technical projects} *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ. PEDAGOGICAL SCIENCES.* Вип. 2 (52), 2023. С. 139-146.
<https://drive.google.com/file/d/1P5u3pB2yyxMaNIS6AQcNBOvcKcXsnfWv/view> DOI: 10.31376/2410-0897-2023-2-52-139-146
12. Борисова Т. М., Усенко О.А., Ігнатенко М.М. Організація науково-дослідної діяльності студентів з дизайн-проєктування. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: науковий журнал /* Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г.Короленка. Полтава, 2023. Вип. 13. С. 16-25.

DOI: <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2023.13>

URL : <http://uperpnpnpu.pnpnpu.edu.ua/issue/view/17192>

13. Борисова Т.М. Методика навчання учнів основам формування власного модного стилю як складової самообслуговування. «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)): журнал. 2023. № 11(17) 2023. С. 520-533. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17))

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/7803/7847>

14. Борисова Т.М. Розвиток професійного потенціалу майбутніх фахівців сфери послуг засобами ергодизайну. Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки». 2023. № 9 (23). С. 285–296. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-285-296](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-285-296)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/5607/5638>

15. Борисова Т.М. Дослідження європейського історичного костюму в процесі професійної підготовки майбутніх перукарів Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина». 2023. № 12 (30). С. 110–120. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12\(30\)-110-120](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-12(30)-110-120)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/5906/5939>

Публікації в інших виданнях

1. Tetiana Borisova .Design and ergonomic aspects of the formation of the educational space of the new ukrainian school. *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта: науковий журнал*. Полтава. 2020. Вип. 7. С. 139-146. ISSN (print) 2519-825. ISSN (online) 2126-6747.

2. Yuliia Sribna, Tetiana Borysova, Ihor Savenko, Yurii Kaliazin, Valerii Tytarenko, Nataliia Svyrydiuk. Formação de mão-de-obra em design e atividades tecnológicas dos alunos. *Laplage em revista*. v. 7 n. Extra-E (2021): Aug. Ensino e aprendizagem na universidade. p. 172-179 (Web of Science) ISSN: 2446-6220.

3. Borysova Tetiana, Ogui Svitlana. Project approach to the formation of the ergonomic component of organizational and methodological competence of service professionals. *Project approach in the didactic process of universities international dimension* : in 4 parts. Part 2. Lodz : PIKTOR Szlaski i Sobczak Spółka Jawna, 2020. P. 32-41.

Організаційна робота

Доц. Борисова Т.М. – секретар ученої ради факультету технологій та дизайну, член спеціалізованої вченої ради К.044.053.02 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика трудового навчання, гарант освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та член робочих груп з розробки та оновлення освітньо-професійних програм: «Професійна освіта (Дизайн)», «Професійна освіта (Сфера обслуговування. Готельно-ресторанна справа)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та «Професійна освіта (Технологія

виробів легкої промисловості)» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Член Спілки дизайнерів України.

Борисова Тетяна є керівником студентського Театру мод факультету технологій та дизайну.